

■ ...az „Age and Ageing”-ben 2008-ban megjelent közlemény a XVI. században élt 262 festő és 144 szobrász élettartamát hasonlította össze. Átlagosan a szobrászok 67,4 évet, a festők 63,6 évet éltek. A 40 év előtti halálozás a festők között, a nyolcvan éven túli élet a szobrászok körében volt gyakoribb. Az USA-ban élő szerzők a fizikai aktivitás különbségével magyarázzák a szobrászok hosszabb életét.

■ ...Vilniusban 1579-ben alakult meg az egyetem, mégpedig Báthori István (1533–1586) – aki élete utolsó 15 évében lengyel király volt – intézkedése emelte az addigi kollégiumot Academia et Universitas Vilmensis rangra. Az akkori szokásoktól teljesen elütően eleinte nem volt (csak később lett) orvosi kar, mert először csak teológiát, filozófiát és jogot tanítottak.

■ ...az elmúlt évben világszerte ünnepelték Liszt Ferenc születésének 200. évfordulóját. Ennek kapcsán ismét kihangsúlyozódott a kérdés: magyar volt-e Liszt Ferenc? E helyütt csak tényként közöljük: Liszt soha nem volt osztrák állampolgár, egész életében a magyar útlevelét használta. Egyébként nyilvánosság előtt először 9 éves korában, Sopronban zongorázott. Majd amikor 11 és fél évesen első pesti koncertjére került sor, apja, Liszt Ádám ezt közölte a plakátokon: „Magyar vagyok, és nem ismerek nagyobb boldogságot, mint azt, hogy neveltetésem és taníttatásom első gyümölcsseit Franciaországba és Angliába utaztatásom előtt ragaszkodásom és hálám jeléül drága hazámnak bemutathassam.”

■ ...1884-ben Temesváron, Európában elsőként villamosították egy város teljes közvilágítását, közcélú áramfejlesztő telep létesítésével. Temesvár így megelőzte Londont (1885), Párizst (1888) és Bécsét (1890). A kivitelezés a Ganz cég nevéhez fűződik, mely 1881-ben, a trónörökös pár látogatásakor először alkalmazott díszvilágítást Budapest főútvonalain.

■ ...Hillary Clinton, az USA külügyminisztere 2011 őszén kért utólagosan bocsánatot Guatemalától. 1946-tól két éven át amerikai orvosok és helybéli kollégáik több mint 700 fegyencet és pszichiátriai beteget próbáltak megfertőzni *Treponema pallidum*-mal, hogy a közép-amerikai országban tanulmányozhassák a szifilisz gyógyíthatóságát. (forrás: hvg)

■ ...Jobbkezesesség – balkezesesség. Érdekesség. Ma már kevesen ismerik a nevét, de az ausztrál Ken Rosewallt minden idők 7. legeredményesebb férfi teniszesejeként tartják számon (a magától értetődően részben szubjektív rangsorolásban). Karrierje 1949 és 1980 között ívelt, jobbára felfelé. Nyolc Grand Slam tornagyőzelmet aratott. Született balkezes létére édesapja rávette, hogy jobb kézben tartsa a teniszütőt, és így játszott mindvégig. A fentiekkel ellentétben a ma mindenki által ismert Rafael Nadal (még csak 26 éves lesz június 3-án) jobbkezes volt, de egyik nagybácsikája rávette, hogy bal kézzel teniszezzen. – Jó tanácsok voltak.

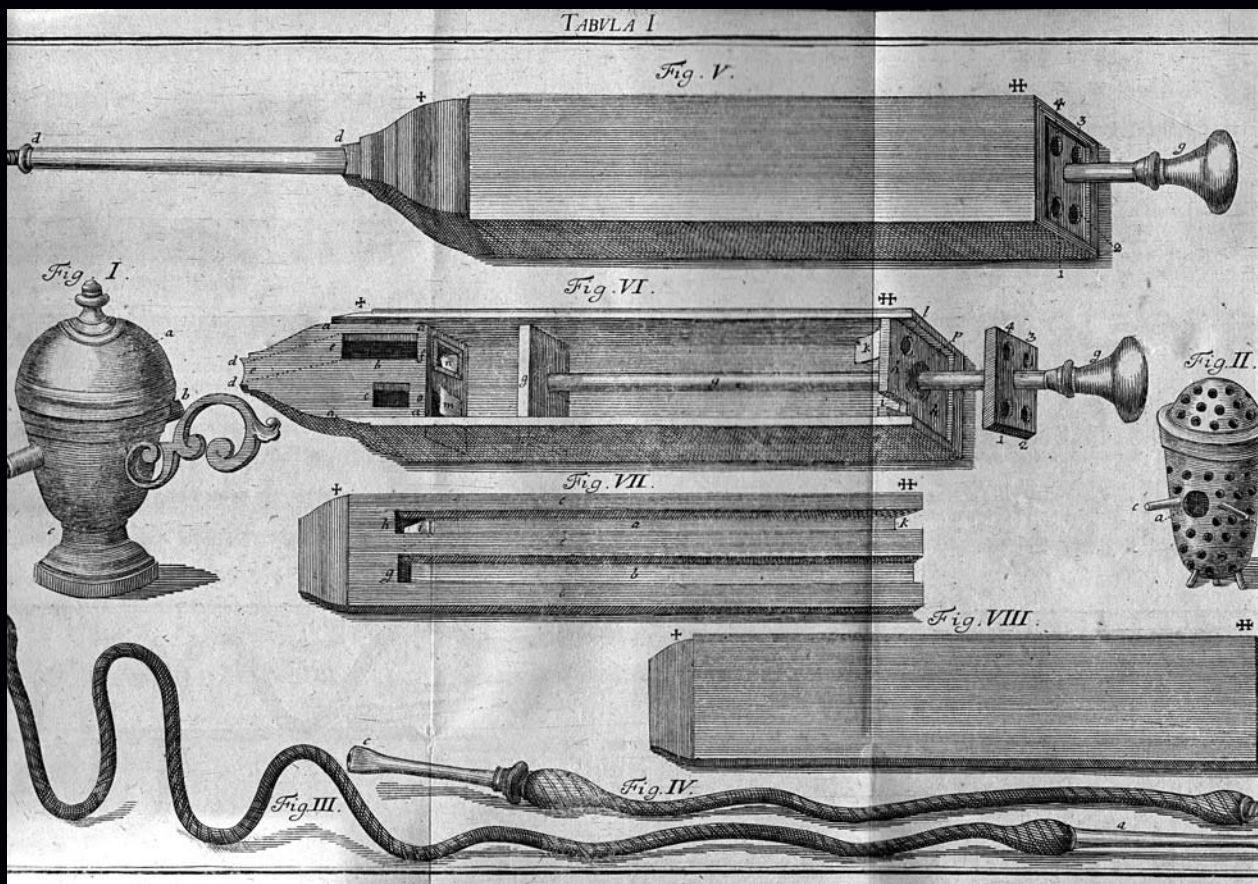
■ ...Krakkóban 2010 májusában Kortárs Művészeti Múzeum nyílt. Érdekessége, hogy a Bauhaus-gyárat idéző, látszóbeton homlokzatú épület (a filmben is megörökített) egykori Oscar Schindler-gyár helyén épült, félreeső ipari területen, az egykori gyár több elemét is magába olvasztva.

■ ...Dr. Kovács Attila belgyógyász, reumatológus, osztályvezető főorvos Szolnokon. Eddig a televíziós kvízzjátékokban ő érte el a legnagyobb sikert hazánkban. Elmúlt év novemberében láthattuk a *Maradj talpon* című vetélkedőben, amely a 38. szereplése volt. Ezek közül 36 alkalommal nyertesén távozott. Még egy profi ökölvívó is megirigyelheti ezt a statisztikát!

■ ...minden jég megtörik egyszer? Nyilvánvaló, hogy 148 évvel ezelőtt, amikor megalakult a világ első football-szövetsége, az Angol Labdarúgó Szövetség, senki nem gondolt volna arra, hogy egyszer egy nő lehet a szervezet vezetője. És most ez is megtörtént: egy Heather Rabbatts nevű hölgy vezeti a jobbára férfiakból álló szervezetet.

■ ...egy argentin újságíró, Nelson Castro, aki egyben neurológus is (!) könyvet írt az eddigi argentin elnökök betegségeiről. A téma épp aktuális, mert széles körben közzétették, hogy Cristina Fernández de Kirchner elnöknőn, aki tavaly lépett férje örökébe, január 4-én pajzsmirigyrák miatt műtétet hajtottak végre.

G. B.

Dohánykistély beadására szolgáló berendezés

A dohánykistélyt eredetileg az amerikai indiánok használták gyógyításra és különféle rituális célokra egyaránt. Európában a XVIII. században terjedt el az alkalmazása. Schaeffer 16 olyan eset leírását közli, amelyekben a dohányfüst végbélen át való befűvése eredménnyel járt. Az esetek nagy részében gyomorpanaszokon, epeműködési és emésztési, ürítési problémákon próbáltak ekképpen segíteni, ám a dohányfüstkistélyt a félholtak újjáélesztésében is sikerrel alkalmazták a XIX. század első feléig.

Johann Gottlieb Schaeffer (Regensburg, 1720 – Regensburg, 1795) kezdetben gyógyszerészként működött, majd 1745-ben orvosi doktorátust szerzett Altdorfban. Regensburgban praktizált, s ő lett a helyi katolikus kórház igazgatója is. Elsőként vezette be a városban a himlőoltást. A regensburgi püspök és Thurn-Taxis herceg háziorvosa is volt, több nyomtatott munkája ismert.

Forrás: Schaeffer, Johann Gottlieb: *Der Nutzen und Gebrauch des Tabakrauchklysters*. Montag, Regensburg, 1766.

DR. MAGYAR LÁSZLÓ ANDRÁS